

Orain arte, etorkizun teknologikoa irudikatzeko dugun gaitasuna bi korrante intelektualen artean mugitu da: bata baikorra eta bestea ezkorra. Gramscik iraultzan pentsatzeko proposatutako metodoak zaharkitua dirudi: adimenaren ezkortasuna borondatearen baikortasunaren aurka.

Lehen interpretazioak Davoseko eliteen diskurtsoan agertzen dira. Haientzat, etorkizunari buruzko diskurtsoak orainaldia konkistatzeko atal ideologiko baten zati dira, bai kapitalismoaren lege eragile autoritarioak legitimatuz, bai haien eta finantza-jardueri zilegitasuna emanez, bai masa-potentzialak kitatuz alternatiba bat irudikatzeko. Hala ere, eta utopia kapitalista horien *erreakzioa*, jarrera alternatibo batzuen ondorioz antzeko paradigma sortu da. Sozialista gisa planifikatutako gizarte baten promesa azalekoetan eta sinplistetan jartzen du arreta, kapitalismoa errazteko gai izan ez den promesa ekonomiko gehienak itzultzeko. Bi jarrera horietako bakar batek ere ez du eskaintzen modernitateari buruzko irakurketa edo gizarte-sistemari buruzko kritika bat, garai batean Jürgen Habermas bezalako teorialariek hasi zutenaren antzekoa.

Bigarren interpretazio filosofikoa ez da hain utopikoa. Batzuetan tonu apokaliptikoa hartzen du. Perry Anderson-ek adierazten duen bezala, hori analisi historiko askorekin gertatzen da, non analisiaren zati bat ez den zuzen egin eta ez baitu kapitalismoaren funtzionamendua modu kristalinoan islatzen. Ikuspegi horien beste ezaugarri bat da hiperbola analitikoak jositako daudela, eta enpresa handietan jartzen dutela arreta, analisiari eusteko. Adibide ona da Homo Deus, Yuval Noah Harari historialariaren best seller ezaguna. Liburu honen diskurtsoak nekez konpon daitekeen errealitate bat aurkezten du, non gizateriak bere egunetako amaiera baino irtenbiderik ez duela ematen baituen.

Adibidez, Big Tech inperio gisa aurkeztu da, herriak eta eskubide zibilak erabiltzaileekin edo kontsumitzaile gisa duten erantzukizunarekin alderatuz (paradigma neoliberal da). Enpresa horiek ere monopolio erraldoi gisa deskribatu izan dira, eta lehiakideak akabatu dituzte, bai eta itsas munstro gisa ere, gure bizitzetan sartzen diren garro izugarriekin. Interpretazio hori problematikoa da, enpresa-sinaduren jardueretan soilik oinarritzen delako, kapitalismoaren agindupean, eta ez haiek jarduten duten sistemaren bertan. Gainera, diskurtso horrek mesede egiten die jarrera kontserbadoreei, gobernuaren gehiegizko erregulazioari egozten baitiote enpresa handien botere izugarria azaltzeko eta merkatu libreagoak eskatzeko.

Deskribatutako bi hurbilketei kontrajartzen zaien jarrera filosofikoa, bere izaeran, dialektikoa izango da. Gauzak askoz hobeak izan zitezkeela eta askoz okerrago egon gintezkeela pentsatzetik abiatuko da. Hori adierazten zuten Marxek eta Engels-ek manifestu komunistan, esaten zutenean kapitalisten esku zeuden ekoizpen-bitartekoen garapenak aurrerapen handienak ekarri dituela gizateriaren historian, baina baita haren zoritxarrik handiena ere. Filosofia-aparatu horrek abiapuntua izan behar du orainaldia berez katastrofikoa dela eta aurrerapenaren ideia hutsak basakeriaren haziak dituela. Ildo horretatik, Walter Benjamin-ek azaltzen zigun garai bakoitzak mitoaren hondarrak dituela, eta gure lana dela ezagutza hori (ekaitzaren tximistak bezala agertzen dena) aurkitzea sistemaren ihes-lerroak aurkitzeko.

Bi hamarkadatan, aro digitalak iraultza ekarri du mundua ulertzeko moduan, eta horrek murriztu egin ditu gure gizarte garaikideetan jarrera modernoak ulertzeko denborak. Eraldaketa teknologikoa aldaketa epistemiko bat eragin du urte gutxian, XVIII. mendean gertatu zenaren antzekoa, eta XX. mendean amaitu arte iraun zuen. Orduan, bi

mendetan gertatutako industria-garapenak azken adierazlea aurkitu zuen nazismoak giza arraza suntsitzeko diseinatutako gas-makinetan. Gero eta zalantzarriagoa den mundu honetan, teknologia politizatze moduak eragin handia izango du kapitalismoaren eta barbaro modernoaren aurkako borrokaren bilakaeran.

Orainera hurbiltzeko moduak dialektika horretan egon behar du; ihesbideak aurkitzen saiatuko da —baita notiziaren atomoan bertan ere—, politikak historian lehentasuna izan dezan; eta teknologia historiaren balaztari eskua emateko palanka gisa nola erabili pentsatuko du. Berrero ere, gure gizarte modernoek izan dituzten aldaketa berriek tresna digitalekin dugun erlazioan pentsatzeko eta alternatibak diseinatzeko balio behar digute. Une honetan, gure praxi politikoak konfinatuta daude, Silicon Valleyk gure irudimenean duen hegemoniaren ondorioz. Datozen testuek irteera posibleak ikuskatuko dituzte.

Irudiaren iturria: ["1936 ... 'Lost Horizon'"](#) Egilea [x-ray delta one](#) . [CC BY-NC-SA 2.0](#) lizentziarekin